

Bohoslužba 15. 4. 2022 – Velký pátek

Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého.

Milost Ježíše Krista, našeho Pána pro nás ukřižovaného, ať je s vámi se všemi.

Introit: Panovník Hospodin mi otevřel uši a já nevzdoruji ani neuhýbám nazpět. Nastavuji záda těm, kteří mě bijí, a své líce těm, kdo rvou mé vousy, neukrývám svou tvář před potupami a poplíváním. Panovník Hospodin je moje pomoc, proto nemohu být potupen, proto tvář svou nastavuji, jako kdyby byla z křemene, a vím, že nebudu zahanben. (Izajáš 50,5–7)

Pozdrav

Píseň: 526

Modlitba: Bože, náš Otče, Tvůj Syn pro nás vytrpěl pohanu kříže. Ochraňuj nás před tvrdostí srdce, abychom se, hledíce na toho, který za nás zemřel, odvraceli od zlého, vyznávali své hříchy a mohli přijmout tvoji nevyčerpatelnou lásku. Ty jsi nás nezanechal v moci temnoty, ale ve svém slitování jsi nás vykoupil. Ochraňuj, vysvobozuj a posvěcuj nás skrze svého Syna, který za nás trpěl a zemřel a kterého jsi vytrhl ze smrti. Dopřej nám, abychom také my jednou mohli dojít do věčného života a věčné radosti u Tebe. Skrze Ježíše Krista, našeho Pána a bratra, který v jednotě Ducha svatého s tebou žije a působí na věky. Amen.

1. čtení: Izajáš 52,13–53,12

Píseň: 27

2. čtení: Jan 19,17–42

Kázání

Za několik okamžiků budeme vyznávat svoji víru slovy Apoštolského vyznání. O Ježíšově utrpení se tam říká: *Trpěl pod Ponciem Pilátem, byl ukřižován, umřel a byl pohřben, sestoupil do pekla...* Podívejme se tedy blíže na tyto výpovědi a jejich smysl.

Trpěl pod Ponciem Pilátem – tento odkaz na historicky doložitelnou osobnost zasazuje Ježíšovu smrt, ale potažmo i celé jeho pozemské působení, do dějinných souřadnic. Do času a prostoru. Konkrétně: Pilát spravoval Judeu mezi lety 26 a 36. Je tak jasné, že se v příběhu Ježíše z Nazareta nejedná o sice silný a inspirativní pohádkový či mýtický příběh, který se ale vlastně nikdy nestal. Naopak. Ježíš, jeho život, je skutečnou součástí skutečných dějin.

Ale je tady ještě další poloha této výpovědi – jestliže takto trpěl, pak byl skutečným člověkem, měl maso a kosti jako my. To znamená, že nebyl jen duchovní bytostí, nebo že před smrtí neopustil své tělo. I takové názory se objevily. Slovy staré písně: *Člověčenství naše, ráčil vzítí na se*. A nesl ho až do konce. A proto může vykoupení zasáhnout všechno lidské i celé stvoření. A zmínka o Pilátovi – politicky činné osobnosti s nepříliš dobrou reputací, nám něco prozrazuje o nás samých. Uvádí do vyznání víry kromě Boha i člověka, resp. dalšího člověka – vedle Marie, která zde hraje pozitivní roli, je zde Pilát, její protipól. Člověk se svými hříchy: zbabělostí, mocenskými zájmy, zbavováním se odpovědnosti, poskvrněný nevinnou krví. Člověk se svými nejtemnějšími stránkami. Jeden člověk dokáže Bohu říci ano: staň se, jak chceš

Ty. A druhý říká: stane se, jak chci já, nebo spíše to, k čemu jsem ve svém strachu a taktizování dotlačen. Jsou tak před nás postaveny vrcholy i propasti lidství.

Byl ukřižován – ta slova svědčí také o dnu lidskosti. Člověk dokázal vymyslet tento nesmírně krutý způsob poprav. Mučení, které v dnešním právním rámci civilizovaného světa není představitelné. Což však neznamená, že by se v současnosti podobné obludnosti neodehrávaly. Kříž ukazuje, čeho všeho je člověk schopen. Jedná se o dílo lidské krutosti, zvrácenosti, využitelné pro prosazování moci a zastrašování – vždyť Římané tento způsob poprav používali jako výstrahu pro další potenciální pachatele. Ale opět se setkáváme s opačným postojem – věrností, přemožením strachu a pudu sebezáchovy, s láskou jdoucí až k sebezmaření. Ježíš před křížem neutíká, nesnaží se mu vyvléci, dobrovolně se vydává této potupné a kruté formě poprav. To představuje projev jeho síly a svrchovanosti i v nejvyšší krizové situaci – na rozdíl od Piláta i Ježíšových učedníků.

Vzhledem ke krutosti toho, čím musel Ježíš projít, je docela zvláštní, že evangelisté jeho utrpení přecházejí bez patosu a adorace jeho bolesti a utrpení. Nedávají se na cestu srdcebolného rozplývání se nad jeho krvavými ranami, jako některé pozdější formy zbožnosti. Bolest a utrpení, tělesné i duševní, k jeho údělu samozřejmě patřily, ale jako by nebyly samotným jádrem velkopátečního dění.

Umřel a byl pohřben – Ježíšovo lidství jde až do konce. Nevyhnul se ani tomu poslednímu, co patří k životu. Zakusil smrt. Nedostal výjimku. Ničeho z toho, co je nám vlastní, nebyl ušetřen. Bůh, jemuž tak důvěřoval, ho nezachránil. Byl solidární s lidmi až do poslední kapky. Jeho smrt nebyla zdánlivá, ale skutečná. Žádné divadlo, žádný trik.

Poslední a dosti tajemná výpověď praví: *Sestoupil do pekel* – Jak si představit peklo? V pohádkách bývá zobrazováno jako docela zábavné místo. Ale to je karikatura. Další možností je představit si Hádes, řecké podsvětí či hebrejský Šeol. Prostor jakési stínové posmrtné existence. O pekle lze také mluvit jako o místě bez Boha. Peklo je tam, kde není či nevládne Bůh. Odloučení od Boha. A to může být i na zemi. Vždyť my lidé nepotřebujeme někoho nadpřirozeného, aby peklo vytvořil, my si je dovedně utváříme sami.

O Ježíšově sestoupení do pekel se – v doslovném významu – v evangeliích nedočteme. Ale některá novozákonní místa nabízejí vodítko pro myšlenku, která se později ujala, že Ježíš sestoupil do podsvětí, do pekla, aby z něj strhl závoru a propustil ty, kteří byli drženi v tomto vězení. Jako skutečný vítěz nad smrtí a peklem, jejich přemožitel. I z této temné formulace tedy můžeme zaslechnout hlas naděje, že Ježíšovo dílo záchrany se netýká jen nebe a země, ale také podsvětí, pekla. Že prostupuje všechno a není místa, kam by nedosáhla a rovněž není nikoho, jehož by se nemohla týkat. Ale to nebylo tehdy, při pohledu na kříž, na němž Pán Ježíš umíral, ještě zřejmé.

Tehdy se zdálo, že Ježíš prohrál. Jako by Bůh nebyl, nebo s ním alespoň nechtěl mít nic společného. Podobně to možná cítí mnozí lidé. Jeden z argumentů proti existenci Boha zní, že přece existují války a katastrofy. A to by Bůh nemohl dopustit. I dnes se může zdát, že Bůh není, nebo alespoň mlčí. Nevšímá si utrpení, nebo s ním nemůže nic dělat. Jak jinak by mohlo docházet k hrůzám, které se ve světě, třeba i nedaleko našich hranic, odehrávají?

My víme, že křížem, hrobem, peklem Apoštolské vyznání ani Ježíšův příběh nekončí. Není však nutné od znepokojivých otázek rychle odbíhat k útěšným odpovědím a k velikonoční neděli. Nebrat vážně temnoty, které příkrývají zemi. Mrtvolné ticho Bílé soboty. Ale je dobré povšimnout si toho, že Ježíš s Bohem počítal i v nejtěžších chvílích. Odmítnutí Boha není tedy jediným možným východiskem. Není všechno nakonec jinak...?

Vyznání vin

Slovo milosti

Píseň: 744

Apoštolské vyznání víry

Píseň: 334

Večeře Páně

Píseň: 384

Přímluvy: Volejme k Pánu slovy „Pane, smiluj se“:

Pane Ježíši Kriste, ty jsi pšeničné zrno, které padlo do země a zemřelo, abychom my měli život.

Prosíme za všechny, kteří se po tobě nazývají křesťané, za církve v jejich rozpolceních a rozděleních i v jejich snahách o společenství a jednotu. Za všechny, kteří jsou pověřeni zvláštní církevní službou, za naši církev a naše sbory. Přitahuj nás k sobě! Pomáhej nám k životu podle evangelia a k jednotě s tebou. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za národy tohoto světa a jejich vlády, za mezinárodní organizace a všechny parlamenty, za ty, kteří jsou zodpovědní v politice, ekonomii a společnosti. Za všechny, kdo trpí válkami a jejich následky, za pronásledované a za všechny, kdo žijí v nesvobodě a útlaku. Dej lidem ducha smíření a řiď jejich kroky na cestě ke spravedlnosti a míru. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za všechny, kteří ztratili svou víru a za všechny, kteří víru nenacházejí proto, že jim bráníme v pohledu na tebe. Nech světlo svého evangelia jasně zářit a učiň nás věrohodnými svědky tvé spásy. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za mladé lidi v našem společenství, v církvích a ve světě: Dej jim podporu a jistotu. Pomoz nám naši společnost uspořádat tak, aby v ní mohli vrůstat do světa a do církve a našli tu život a budoucnost. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za všechny, kdo stojí ve stínu života: za postižené a nemocné, za zestárlé a osamělé, za neúplné rodiny a za děti bez rodin, za nezaměstnané a za všechny, které přehlízíme, vytlačujeme na okraj a odstrkujeme. Buď jim blízko a přiveď k nim lidi, kteří mají otevřené oči, uši a srdce pro jejich bolesti. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za všechny, kteří nevidí žádné východisko, za všechny, kteří byli jinými lidmi zklamáni, zneužiti a zrazeni, za ty, kdo se utekli k zatvrzelosti srdce nebo k závislosti, za ty, kdo se zapletli do pocitů viny a za ty, kdo se cítí opuštění Bohem. Přijmi je do svého výkřiku na kříži a daruj jim podíl na svém novém životě. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za všechny, kdo trpí bezpráví, za hladovějící a vykořisťované národy, které prací svých rukou a plody svých polí musí spoluvytvářet náš nadbytek a za naši společnost, která je v zajetí svých nároků a své myšlenkové prázdnoty. Pomoz nám, abychom respektovali lidskou důstojnost a právo na život a abychom se dělili o dary této země. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za celé stvoření, které sténá v křechách a čeká na spásu. Za všechny, kteří se snaží o jeho zachování a za všechny, kteří trpí jeho ničením. Ať si uvědomujeme, že jsme tu jen správci a že tvé dobré dary patří všem, také našim dětem a dětem našich dětí všude na světě. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Prosíme za umírající, za všechny, jejichž umíráním jsme spoluvinni naší lhostejností, zatvrzelostí srdce a naším životním stylem. Proveď je smrtí do života, který není možno ztratit. Volejme k Pánu: Pane, smiluj se.

Pane Ježíši Kriste, Otec tě neponechal smrti: probudil tě a povýšil ke své pravici. Zastaň se nás a zůstávej s námi na všech našich cestách. Tobě buď chvála, čest a sláva nyní i na věky.

Modlitba Páně

Ohlášky

- V neděli, na Boží hod, se v 9:00 sejdeme k bohoslužbám s večerí Páně. Bude vykonána sbírka na Hlavní dar lásky Jeronymovy jednoty.

Poslání: A jako každý člověk jen jednou umírá, a potom bude soud, tak i Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých; po druhé se zjeví ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají. (Židům 9,27–28)

Požehnání: A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, necht' vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen.

Píseň: 519